

ОЦІНЮВАННЯ ПОТРЕБ ТА РІВНЯ НАДАННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ПОСЛУГ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ (за результатами анкетування)

Софія Копитко, Ольга Бас

*Львівський державний університет фізичної культури,
м. Львів, Україна*

Під час антитерористичної операції (АТО) гинуть тисячі людей. Щоденно госпіталі приймають поранених і травмованих військових, які потребують не лише лікування, а й ефективної реабілітації для цілковитого або часткового відновлення функцій та можливості повноцінно працювати й жити в соціумі. Упродовж антитерористичної операції на Донбасі її учасниками стали понад 280 тис. українців, близько 266 тис. з яких набули статусу учасника бойових дій [2]. Переважна більшість учасників АТО – це люди з важкими фізичними та психологічними порушеннями, які потребують реабілітаційної допомоги.

Метою дослідження було на основі анкетування виявити реальний стан травматизму серед учасників АТО та проаналізувати їхні потреби у реабілітаційних послугах.

Методами дослідження були анкетування, збір і аналіз даних наукової і методичної літератури, всесвітньої мережі інтернет.

Дослідження проведено за участі 100 воїнів першого механізованого батальйону 24 бригади ім. Короля Данила у м. Львові, які були і є учасниками АТО. За результатами анкетування ми встановили, що 80 % опитаних респондентів були травмованими під час військових дій на Донбасі.

Зважаючи на такий великий відсоток травматизму, потреба у реабілітаційних послугах є дуже великою, ми намагалися з'ясувати, чи знають бійці про реабілітацію і чи проходили вони реабілітаційні заняття зокрема. За результатами анкетування, 90 % респондентів відоме поняття фізична реабілітація. Це свідчить, що тема реабілітації для бійців є однією з ключових, про неї вони чують із мас-медіа, ці питання розглядають на засіданнях урядових комітетів та громадських організацій [3].

На запитання «Чи потребуєте Ви фізичної реабілітації?» лише 13 % опитаних вказали, що не потребують або не думали над цим запитанням, а 87 % – потребують.

Під час виявлення основних причин звернення військовослужбовців до фахівця з фізичної реабілітації відповіді розподілилися так: у 80 % причиною були травми АТО, у 16 % – консультативна мета, та 4 % – загальне захворювання. Такий малий відсоток загальних захворювань полягає у тому, що особовий склад батальйону – це військові, середній вік який коливається у межах 20–35р., які проходили медичний і психологічний огляд [1]. Ураховуючи те, що опитаний батальйон був в АТО, більшість отриманих травм – це комплексне ураження верхніх і нижніх кінцівок, тулуба (78 %). Ці травми отримано в результаті обстрілів і мінометних вогнів, вони мають характер цілковитого ураження тіла. Якщо враховувати найбільш ушкоджені частини тіла, то нижні кінцівки становлять 26 %; верхні – 21 %; тулуб – 17 %; голова і шия – 12 % і найменше – внутрішні органи (4 %).

Зважаючи на значну кількість і важкість травм, ми з'ясували, «чи після лікування респонденти проходили курс реабілітації?». Так, 73 % опитаних проходили повний курс фізичної реабілітації, 27 % отримували реабілітаційну допомогу лише частково. Середня тривалість курсу фізичної реабілітації, зі слів опитаних, один місяць. Відчули полегшення після нього 78 % опитаних. Серед найбільш поширених засобів фізичної реабілітації під час реабілітаційних курсів 55 % опитаних вказали фізіотерапію, 28 % – масаж та 17 % – вправи з ураженою частиною тіла.

Лише 20 % знають, як законодавчо регулюється надання їм реабілітаційної допомоги. Найбільш інформативним джерелом для військових є мережа інтернет. Можна стверджувати про нерозвиненість цієї тематики не тільки у ЗМІ, а й в країні загалом.

Також було встановлено, що 89 % бійців вважають, що є відмінності у наданні реабілітації цивільним порівняно з військовими під час отримання травм. Ветерани з фізичною неповноцінність є винятковими внаслідок обставин отримання травм. Незважаючи на недосконалість системи надання реабілітаційних послуг, 68 % опитаних вважає стан реабілітації в Україні добрим, а 32 % – задовільним.

Висновок. У процесі теоретичного аналізу й анкетування встановлено, що на сьогодні в Україні ще не достатньо розвинута система надання реабілітаційних послуг військовим, а для досягнення цього завдання потрібно згуртувати зусилля держави й суспільства, а також ураховувати іноземний досвід. В організації реабілітаційної програми немає єдиного підходу, тому потрібно відпрацювати методологію надання реабілітаційних послуг за світовими стандартами, оскільки сучасна система реабілітації потребує

суттєвих змін і впровадження комплексної програми психофізичної реабілітації військовослужбовців. На сьогодні ця тематика є недостатньо вивченою для сучасних науковців та потребує більшого опрацювання у сфері реабілітації учасників АТО.

Список використаних джерел

1. Інформаційний портал сьогодні: кого заберуть в армію у 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukr.segodnya.ua/ukraine/kogo-zaberut-v-armiyu-v-2017-m-povestki-poluchat-molodye-lyudi-i-muzhchiny-s-vysshim-obrazovaniem-786932.html>
2. Офіційний веб-сайт Центру досліджень соціальних комунікацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2575:reabilitatsiya-vijskovikh-ato-v-ukrajini-2&catid=71&Itemid=382
3. Офіційна газета МОЗ України і галузевої профспілки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vz.kiev.ua/medichna-reabilitaciya-v-ukra%D1%97ni-potribne-povne-perezavantazhennya/>